

Sygn. akt: I C 1051/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2015r.

Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: **SSR Aneta Szalkiewicz-Łosiak**

Protokolant: (...)

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 listopada 2015r. sprawy

z powództwa P. S.

przeciwko (...) spółce jawnej K. C. (1), J. C., C. C.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego **(...) spółki jawnej K. C. (1), J. C., C. C.** rzecz powoda **P. S.** kwotę 52.360,65 (pięćdziesiąt dwa tysiące trzysta sześćdziesiąt złote sześćdziesiąt pięć groszy) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 8 stycznia 2015r. do dnia zapłaty,
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie,
3. zasądza od pozwanego **(...) spółki jawnej K. C. (1), J. C., C. C.** rzecz powoda **P. S.** kwotę 6.236 zł (sześć tysięcy dwieście trzydzieści sześć złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1051/15

UZASADNIENIE

Powód **P. S.** wystąpił przeciwko (...) sp. j. K. C. (2), J. C. i C. C. w G. (zwanej dalej Spółką) o zapłatę kwoty 52.360,65 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 456,82 zł od dnia 20.09.2012r. od dnia zapłaty, od kwoty 51.903,83 zł od dnia 25.09.2012r do dnia zapłaty, oraz o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu. Uzasadniając żądanie powód wskazał, iż kwota której dochodzi pozwanemu to suma wyegzekwowanych od niego świadczeń w postępowaniu egzekucyjnym przez pozwaną na podstawie orzeczenia sądu - nakazu zapłaty z dnia 25 maja 2012r. wydanego przez (...), który następnie został uchylony w całości. Powód zgłosił żądanie zapłaty powyższej kwoty jako świadczenia nienależnego.

W sprzeczności od nakazu zapłaty, w którym żądanie pozwu zostało zgłoszone w całości pozwana spółka wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu. Pozwana podniosła, że nakaz zapłaty wydany przeciwko powodowi, został uzyskany na podstawie weksla. Przyznała, że nakaz zapłaty został uchylony, jednak stwierdziła, że nie jest wzbogacona, bowiem uzyskane od powoda świadczenie w postępowaniu egzekucyjnym było jej należne co do zasady. Spółka posiadała bowiem wierzytelność, na którą wystawiony został weksel, i nie uzyskała żadnej korzystnej zmiany w wyniku przeprowadzonego postępowania egzekucyjnego. Do tej pory nie uzyskała zaspokojenia wierzytelności, której zabezpieczeniem był wystawiony weksel.

Pozwana podniosła także zarzut powagi rzeczy osądzonej wskazując, że powód występował już z roszczeniem o zapłatę tożsamej kwoty w postępowaniu(...)w którym powództwo zostało oddalone.

Sąd ustalił, co następuje.

Przez (...) w sprawie (...) wydany został w dniu 25 maja 2012r. nakaz zapłaty, w którym zasądzone od P. S. na rzecz Spółki kwotę 46.109,72 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 21 kwietnia 2012r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu w kwocie 2.994 zł. Postanowieniem z dnia 17 lipca 2012r. nakazowi zapłaty nadana została klauzula wykonalności. Na podstawie tytułu wykonawczego wierzyciel z nakazu zapłaty wszczął przeciwko dłużnikowi – P. S. egzekucję. W toku przeprowadzonej egzekucji komornik wyegzekwował od powoda (tam dłużnika) m.in kwotę 52.360,65 zł, która w całości została przekazana wierzycielowi.

bezsporne, a także dowód: nakaz zapłaty k. 16, postanowienie k. 17, zawiadomienie k. 18, zaświadczenie k. 19,

Pozwem złożonym w sprawie (...) P. S. wystąpił przeciwko Spółce o zasądzenie kwoty 54.995,43 zł., która została od niego wyegzekwowana w postępowaniu komorniczym na podstawie nakazu zapłaty z dnia (...) wydanego przez (...). W wyroku z dnia 9 grudnia 2013r. powództwo zostało jednak oddalone, bowiem na chwilę orzekania w sprawie (...) nakaz zapłaty, na podstawie którego przeprowadzona została egzekucja, pozostawał w mocy.

dowód: wyrok(...) wraz z uzasadnieniem k. 87-89.

(...), postanowieniem z dnia 11 grudnia 2014r., na skutek cofnięcia pozwu przez Spółkę, uchylił nakaz zapłaty z dnia 25 maja 2012r. wydany w sprawie (...) i umorzył postępowanie wywołane wniesieniem pozwu przez Spółkę przeciwko P. S.. Postanowienie o uchyleniu nakazu zapłaty jest prawomocne.

dowód: akta sprawy I(...) prowadzonej przez (...)- postanowienie k. 239.

Pismem z dnia 21 grudnia 2014r., wysłanym w dniu 22 grudnia 2014r. powód wezwał S. o zapłatę m.in. kwoty dochodzonej pozwem, zakreślając termin 2 dni na spełnienie świadczenia.

dowód: wezwanie wraz z dowodem nadania k. 39.

Sąd Rejonowy, zważył co następuje.

Powództwo było zasadne i zasługiwało na uwzględnienie.

Odnosząc się na wstępie do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu powagi rzeczy osądzonej stwierdzić należy, że sprawę prowadzoną pod sygn. akt (...) w której - w ocenie pozwanej - orzeczono o tożsamym roszczeniu z tym, które powód zgłosił w nin. postępowaniu, od nin. postępowania odróżnia podstawa faktyczna żądania, a mianowicie to, że w nin. postępowaniu powód domaga się zwrotu wyegzekwowanego świadczenia, powołując się na uchylenie nakazu zapłaty, który był podstawą egzekucji, w której świadczenie wyegzekwowano, do którego to uchylenia doszło już po wydaniu wyroku w sprawie (...). Oddalenie powództwa w tej ostatniej sprawie nastąpiło właśnie z powołaniem się na fakt pozostawania w mocy tytułu wykonawczego, na podstawie którego pozwana Spółka uzyskała zaspokojenie. Zatem zmianie uległy okoliczności faktyczne żądania pozwu, w świetle których roszczenie powoda ocenić należało jako uzasadnione. Nie można więc przyjąć, że sprawa o roszczenie zgłoszone w nin. postępowaniu została już prawomocnie osądzona.

W niniejszej sprawie okoliczności faktyczne między stronami były w zasadzie bezsporne, co więcej potwierdzone zostały dokumentami, w tym w przeważającym zakresie dokumentami urzędowymi, które potwierdziły to, że nakaz zapłaty na podstawie którego prowadzona była przeciwko powodowi egzekucja, w trakcie której wierzyciel – Spółka – uzyskała świadczenie w kwocie dochodzonej nin. pozwem, został uchyłony postanowieniem Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 11 grudnia 2014r. Pozwana nie kwestionowała także tego, że otrzymała w toku postępowania egzekucyjnego tytułem egzekwowanego świadczenia kwotę 52.360,65 zł.

Dlatego, w świetle powyższych ustaleń, nie może być wątpliwości, że świadczenie wyegzekwowane przez Spółkę na podstawie nakazu zapłaty, który został następnie uchyłony, stało się świadczeniem nienależnym. Wynika to wprost z art. 410§2 k.c., zgodnie z którym świadczenie jest nienależne, jeżeli (...)podstawa świadczenia odpadła.

Typowym przykładem tego rodzaju *condictio* jest właśnie uchylenie lub zmiana orzeczenia, w oparciu o którego treść świadczone lub - jak w realiach nin. sprawy - egzekwowano. Istotą tego rodzaju świadczenia jest to, że do czasu uchylenia jego podstawy, świadczenie jest należne i może być skutecznie dochodzone. Jednak po opadnięciu podstawy świadczenia, mimo jej istnienia w chwili egzekwowania, świadczenie to staje się nienależne w rozumieniu przepisu art. 410§2 k.c. i wymagalnym staje się roszczenie o jego zwrot, co oznacza że może być dochodzone przez tego, który nienależnie świadczył. Podkreślić przy tym należy, że stwierdzenie prawomocności orzeczenia i w konsekwencji nadanie mu klauzuli wykonalności, jeśli nastąpiło na skutek wadliwego uznania przez sąd prawidłowości i skuteczności doręczenia orzeczenia, pozostaje bez znaczenia dla oceny spełnionego na podstawie takiego orzeczenia świadczenia jako nienależnego. Niewątpliwie, w chwili wydania nakazu zapłaty, po zaopatrzeniu go w klauzulę wykonalności, nakaz zapłaty wydany przeciwko powodowi (tam pozwanemu) stanowił podstawę do prowadzenia przeciwko niemu egzekucji. O tym, że wyegzekwowane na tej podstawie świadczenie stało się nienależne przesądziła dopiero treść postanowienia z dnia 11 grudnia 2014r., w którym nakaz zapłaty został uchylony.

Nie ma również podstaw by kwestionować kwalifikację świadczenia uzyskanego przez Spółkę kosztem powoda jako nienależnego w związku z tym, że zostało ono uzyskane na drodze przymusowej egzekucji. Nienależne świadczenie następuje bowiem nie tylko w wyniku zachowania się dłużnika, ale także w rezultacie wyegzekwowania świadczenia w toku postępowania egzekucyjnego. Istotny jest bowiem nie sam sposób dokonania świadczenia (bezpośrednio lub w wyniku czynności egzekucyjnych podejmowanych przez wierzyciela egzekwującego), ale to, czy jurydyczny efekt spełnienia świadczenia w postaci przysporzenia w majątku przyjmującego świadczenie mógł być objęty wolą świadczącego (Sąd(...) w S. w wyroku z dnia 4 października 2012r. wydany w sprawie I ACa 570/12).

Przy czym, podkreślenia wymaga to, że w artykule 410 § 2 k.c. pojęcie nienależnego świadczenia jest zobiektywizowane (art. 410 § 2 k.c.), ocena czy świadczenie jest nienależne nie zależy ani od woli czy wiedzy spełniającego świadczenie czy tego, na rzecz którego świadczenie jest dokonywane. Oznacza to również, że także ogólne przesłanki bezpodstawnego wzbogacenia należy rozumieć specyficznie w przypadku nienależnego świadczenia, bowiem roszczenie o zwrot świadczenia nienależnego uzasadnia sam fakt jego spełnienia. W takim też przypadku nie zachodzi potrzeba badania, czy i w jakim zakresie spełnione świadczenie wzbogaciło osobę, na rzecz której świadczenie zostało spełnione, jak również czy majątek spełniającego świadczenie uległ zmniejszeniu. Uzyskanie nienależnego świadczenia wypełnia bowiem przesłankę powstania wzbogacenia, a spełnienie tego świadczenia przesłankę zubożenia (tak m.in. (...) w wyroku z dnia 24.11.2011r. wydanym w sprawie (...) (...) w wyroku z dnia 18.12.2014r. wydanym w sprawie (...) Sąd(...) w wyroku z dnia 13.03.2013r. wydany w sprawie(...))

Dlatego argumentacja przedstawiona przez pozwaną Spółkę, w której ta wskazuje: - że padła ofiarą przestępstwa, - że wyegzekwowana od powoda kwota jest Spółce należna, bowiem pozwana zawierała umowę z podmiotem, w którym powód występował jako prokurent, - że nie doszło do wzbogacenia Spółki, bowiem w wyniku egzekucji prowadzonej przeciwko powodowi, Spółka uzyskała jedynie świadczenie, której jej się należy, nie może stanowić podstawy do oddalenia powództwa. Świadczenie, które komornik uzyskał kosztem powoda i przekazał je Spółce, w związku z uchyleniem nakazu zapłaty, na podstawie którego egzekucja była prowadzona, stało się nienależne w rozumieniu art. 410§2 k.c., w związku z tym Spółka wzbogaciła się kosztem powoda w zakresie zgłoszonym w pozwie i wyegzekwowane świadczenie jako nienależne podlegało zwrotowi na rzecz powoda.

Niezależnie od powyższego, powód nie był zobowiązany wobec Spółki do zapłaty spornej kwoty nie tylko na podstawie weksla, który stanowił podstawę uchylonego nakazu zapłaty, ale na podstawie żadnego innego stosunku prawnego, istnienia takiego zobowiązania pozwana nie wykazała. Nie sposób więc przyjąć za pozwaną, że zaspokojenie Spółki kosztem powoda czyni zadość jej roszczeniu, które Spółka posiada wobec osoby trzeciej i dlatego nie powinno być mu zwrócone.

Dlatego Sąd mając na uwadze powyższe zasądził od pozwanej Spółki na rzecz powoda kwotę 52.360,65 zł.

Rozstrzygając o odsetkach Sąd miał na uwadze treść art. 481 k.c., zgodnie z którym odsetki należą się za czas opóźnienia.

Zobowiązanie wynikające z bezpodstawnego wzbogacenia (w tym obowiązek zwrotu nienależnego świadczenia) jest roszczeniem wymagalnym od chwili odpadnięcia podstawy świadczenia, co oznacza jedynie tyle, że z tą chwilą świadczący nienależnie może wystąpić z roszczeniem o zwrot świadczenia. Jednak wymagalność roszczenia tj. możliwość jego dochodzenia, należy odróżnić od terminu świadczenia tj. chwili do której świadczenie powinno nastąpić i po bezskutecznym upływie której, zobowiązany popada w stan opóźnienia. W tym zakresie roszczenie o zwrot świadczenia nienależnego ma charakter bezterminowego, a wobec tego opóźnienie w jego wykonaniu następuje dopiero wtedy, gdy dłużnik nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela. Dopiero od tej chwili obciąża dłużnika obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie (tak m.in. (...) w wyroku z dnia 5 listopada 1997r. wydanym w sprawie I Aca 391/97, oraz w wyroku z dnia 7 listopada 2014r. wydanym w sprawie I ACa 1051/14, (...) w wyroku z dnia 19 kwietnia 2011r. w wydanym w sprawie VI ACa 1168/10, (...) w wyroku z dnia 8 lipca 2010r. wydanym w sprawie (...))

Powód wystąpił o przyznanie mu odsetek od dnia, w którym świadczenie, zgłoszone w nin. postępowaniu zostało od niego wyegzekwowane, czyli od dnia wymagalności roszczenia. Jednak nie wykazał, by na tę chwilę przypadł również termin zapłaty przez Spółkę. Do akt postępowania załączył co prawda wezwanie do zapłaty, jednak zawarte w piśmie datowanym na dzień 21 grudnia 2014r. W piśmie tym powód zobowiązywał Spółkę do zwrotu świadczenia w nieprzekraczalnym terminie 2 dni. Załączył także dowód nadania tego pisma, na którym widnieje data 22.12.2014r. (k. 39). Pozwana nie kwestionowała tego, że wezwanie zostało jej doręczone, jednak nie było danych do ustalenia, kiedy konkretnie wezwanie zostało przez nią odebrane. Zakładając więc normalny tryb doręczenia korespondencji poleconej, który trwa ok. 7 dni, przy uwzględnieniu także faktu, że wezwanie zostało wysłane na dwa dni przed świętami Bożego Narodzenia i doręczane musiało być w okresie noworocznym, także to, że przesłane było z W. do G., Sąd przyjął, że najwcześniej Spółka mogła otrzymać wezwanie w dniu 5 stycznia 2015r. Powód określił termin 2 dni na zapłatę, dlatego Sąd przyjął, że wobec barku zwrotu świadczenia, Spółka pozostaje w opóźnieniu z zapłatą od 8 stycznia 2015r. i od tej daty zasądził odsetki na rzecz powoda. Podkreślić przy tym należy, że termin dwóch dni na zapłatę określony przez powoda, nie był terminem który ocenić można jako niewłaściwy, zbyt krótki. Spółka, zważywszy na rodzaj świadczenia, przede wszystkim to, że miała wiedzę na temat uchylecia nakazu zapłaty - przecieź to w związku z cofnięciem przez nią pozwu doszło do wydania postanowienia w tym przedmiocie - winna liczyć się z obowiązkiem zwrotu na rzecz powoda. Dlatego w ocenie Sądu, termin określony przez powoda uznać należało jako niezwłoczny, wiążący Spółkę

Rozstrzygając o kosztach postępowania Sąd miał na uwadze treść art. 98 §1 i §3 k.p.c., oraz treść art. 100 k.p.c. Sąd obciążył w całości Spółkę kosztami postępowania, bowiem zakres w jakim powództwo zostało oddalone dotyczył jedynie odsetek od kwoty głównej, czyli od części żądania, której zgłoszenie nie miało wpływu ani na określenie wysokości opłaty od pozwu, ani na ustalenie wysokości należnego powodowi zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, czyli tych wartości, które złożyły się na koszty procesu zasądzone w pkt. 3 wyroku. Sąd przyznał powodowi zwrot opłaty sądowej w kwocie 2.619 zł, kwotę 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, oraz kwotę 17 zł. tytułem opłaty skarbowej uiszczonej od pełnomocnictwa.

1. (...)
2. (...)
3. (...)
4. z (...)